

Zpráva o realizaci Regionálního akčního plánu pro střevli potoční (*Phoxinus phoxinus*) na Vysočině v roce 2024

V roce 2024 proběhlo ověření výskytu střevle a kontrola stavu některých lokalit s výskytem střevle. Zároveň pokračovala péče o rybníček u Starých Hutí, který je ve správě AOPK a je významným biotopem střevle.

1. Ranský potok

Ranský potok dlouhodobě čelí suchu - zcela vyschnul v létě 2022 i 2023, a v r. 2024 byl v létě krátkodobě opět téměř bez vody. U příležitosti setkání AOPK k druhové ochraně dne 21. 3. 2024 Ing. Josef Havelka ověřil výskyt střevle elektrickým agregátem, odchycena byla jedna samice. Zároveň byl odchycen jeden samec střevle na pravostranném přítoku Ranského potoka.

Obr. 1 Nálezy střevle v povodí Ranského potoka, 21. 3. 2024

2. Sázava – přítoky: Staviště

V roce 2024 provedl Ing. Havelka ověření výskytu střevle v tůních vytvořených při toku Staviště. Výskyt střevle byl potvrzen v tůni u přítoku Staviště pod Pařezným rybníkem (49.5708572N, 15.9965258E), přestože tůň byla zarostlá makrovegetací, která ztěžovala odlov. Rozvoj vegetace patrně již omezuje i výskyt střevle, takže bude do budoucna vhodná obnova tůň. V horní tůni u Staviště nad obcí Lhotka (49.5846297N, 16.0095600E) střevle bohužel potvrzena nebyla.

Mgr. Petra Doležalová odchytila v květnu sítkou jednu střevli na soustavě tůní na levostranném přítoku Staviště v k. ú. Veselíčko na lokalitě Červené žleby. Na lokalitě jsou 3 tůně a bohužel se zde spolu se střevlí vyskytuje i střevlička východní (v poměru 1:5). Střevle byla odchycena v největší průtočné tůni. Tůně jsou podle stavu vody nejspíš hodně zatíženy živinami. Pracovníci RP zahájili s vlastníkem pozemků jednání o možné likvidaci střevliček.

Na horní tůni na Stavišti nad Lhotkou v říjnu 2024 svépomocí obnovili pracovníci RP nátok. Dále obsekali vegetaci jak kolem této tůně, tak kolem tůně pod Pařezným rybníkem.

Obr. 2 Obnovený nátok a vysekání vegetace u Horní tůně u Staviště, říjen 2024. Foto Ing. J. Havelka, 10. 10. 2024.

Obr. 3 Vysekání vegetace u tůně pod Pařezným rybníkem u Staviště, říjen 2024. Foto Ing. J. Havelka, 10. 10. 2024.

3. Včelnička a Huťský potok

Pracovníci AOPK ČR (zejm. Jiří Skála) průběžně prováděli kontroly a údržby na rybníčku u Starých Hutí, který je klíčovým biotopem střevle v tomto povodí. Část lesních porostů v okolí rybníčka podlehla v dubnu 2023 větrné kalamitě. Vývraty a kořenové valy zdevastovaly rozdělovací objekt i náhon, propojení rybníčka s potokem tak bylo na několik měsíců přerušeno. Náhon i rozdělovací objekt byly ještě v průběhu r. 2023 úspěšně obnoveny. V průběhu 2024 byl náhon do rybníčku sledován a pravidelně ručně čištěn, po celou dobu fungoval bez závad.

V říjnu 2023 byla při výlovu rybníčka zjištěna nižší početnost střevle (nižší stovky jedinců), bohužel také zcela chyběly dvě nejmladší generace – přítomny byly jen ryby tříleté a starší. Střevle se tedy dva roky nevytřely, což je u takto krátkověké ryby alarmující. V r. 2024 proto pracovníci RP ověřovali výskyt střevle v rybníčku a okolí. V květnu bylo v potoce pod rozdělovacím objektem náhonu pozorováno hejno střevlí (cca 20 ex). Rozdělovací objekt za sucha může pro střevlí možná představovat určitou migrační bariéru (rozdíl hladin byl cca 10-15 cm). Zároveň byl úspěšně prověřen výskyt střevlí v rybníčku – v pěti živochytných pastech bylo odchyceno nižší desítky dospělých střevlí (délka cca 7-10 cm) a cca 200 slunek různé velikosti. Při kontrole populace v říjnu byly použity dvě pasti, bohužel se nechytily žádné ryby. Není tedy jisté, zda se obnovilo rozmnožování střevlí. Je však možné, že v době odchyty již byla aktivita ryb kvůli nižší teplotě vody omezená.

V průběhu roku 2024 pokračovala příprava projektu na odbahnění rybníčka (odbahnění, oprava bezpečnostního přelivu.)

Obr. 4 Rozdělovací objekt na Huťském potoce, v tůni pod ním byly v květnu pozorovány střevle. Jana Matrková, 2. května 2024

4. Martinický potok

V rámci monitoringu ryb v EVL Martinický potok (Vlach P, 2024) byla střevle potvrzena pouze na dvou profilech - u Onšova/Jiříček (početnost desítky ex) a u Jankovského mlýna (jedinci). To jsou výsledky srovnatelné s rokem 2023.

Zapsala Jana Matrková, AOPK ČR, RP Správa CHKO Vysočina, V Havlíčkově Brodě 12. února 2025